

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.5.27.
COM(2020) 442 final

ANNEX

MELLÉKLET

a következőhöz:

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI
TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Uniós költségvetés – az európai helyreállítási terv motorja

HELYREÁLLÍTÁSI ÉS REZILIENCIAÉPÍTÉSI ESZKÖZ

Célkitűzés: Beruházások és reformok támogatása az uniós gazdaságok ellenálló képességének fokozása és a fenntartható növekedés előmozdítása érdekében

Mechanizmus: Vissza nem térítendő támogatások és kölcsönök

Válsághelyzeti igények és várt hatás

- A Covid19-válság valamennyi uniós tagállamot súlyosan fogja érinteni. A válság következményeinek hatása azonban tagállamonként eltérő lesz. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz a tagállami gazdaságok rezilienciájának javítását, a válság gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítését és a helyreállítás támogatását szolgálja, és ezzel egyidejűleg előmozdítja a zöld és digitális átállást, ezáltal elkerülve, hogy a válság aláássa a tagállamok közötti konvergenciát.
- A Covid19-válság rövid távú hatása döntő mértékben függ a kijárási korlátozások időtartamától és szigorától, a gazdasági kibocsátás összetételétől és a válság azonnali hatásának enyhítése érdekében hozott gazdaságpolitikai intézkedésektől. A válság közép- és hosszú távú következményei attól függnek majd, hogy a tagállami gazdaságok milyen gyorsan lábálnak ki a válságból, ami viszont a gazdaságok rezilienciáján és a megfelelő intézkedések meghozatalára való képességén múlik. Tekintettel a költségvetési szempontból eltérő kiinduló helyzetekre, valamint a fertőzési arányok és a népegészségügyi szükséghelyzet súlyossága terén mutatkozó lényeges különbségekre, fennáll annak a valós kockázata, hogy a Covid19-válság az EU-n belüli különbségek további súlyosbodásához fog vezetni. Ez jelentős gazdasági, társadalmi és politikai költségekkel járna, és a helyzet – megfelelő fellépés hiányában – fenntarthatatlanná válna.
- A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kiterjedt pénzügyi támogatást kínál az olyan beruházásokhoz és reformokhoz, többek között a zöld és digitális átállás területén, amelyek biztosítják a gazdaságok fokozott rezilienciáját és a jövőre való jobb felkészültségét. Segíteni fogja a tagállamokat azon kihívások kezelésében, amelyek a válságot követően még kritikusabbá váltak. És ami szintén alapvetően fontos, azt is biztosítani fogja, hogy ezek a beruházások és reformok a zöld és digitális átállással kapcsolatos kihívásokra és beruházási igényekre összpontosuljanak, így garantálva a fenntartható helyreállítást. Az eszköz ezáltal ellensúlyozza azt a lehetséges hatást, hogy a gazdaságaink zöld és digitális átalakításába történő hosszabb távú beruházások a válságot követően esetleg háttérbe szorulhatnak. Az eszközhöz jelentős technikai segítségnyújtás is társul.

Végrehajtás

- Az eszköz számottevő finanszírozási kapacitással fog rendelkezni, és a felülvizsgált többéves pénzügyi keret részeként a Next Generation EU Eszköz kulcsfontosságú programja lesz. A beruházási és reformigények finanszírozásához vissza nem térítendő támogatásokat és kölcsönöket egyaránt kínál.

- A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz beágyazódik az európai szemeszterbe. A tagállamok nemzeti reformprogramjuk részeként nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervet fognak benyújtani. Ez tartalmazni fogja a következő évekre szóló beruházási és reformtervet, valamint az eszközből finanszírozandó beruházási és reformcsomagokat. A Bizottság a terveket a tagállamok versenyképes fenntarthatóságára, gazdasági és társadalmi rezilienciájára, fenntartható gazdasági növekedésére, valamint zöld és digitális átállására gyakorolt hatásuk alapján fogja értékelni.
- A források elosztása az eszköz célkitűzéseit fogja tükrözni: a tartós élénkülés előmozdítása, az uniós gazdaságok rezilienciájának javítása és a tagállamok közötti gazdasági különbségek mérséklése. A nemzeti társfinanszírozás nem lesz követelmény.

Az uniós és a tagállami szakpolitikák kiegészítése

- Az eszköz az európai szemeszter része lesz. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében kezdeményezett beruházásoknak összhangban kell állniuk az Unió hosszú távú stratégiáival, különös tekintettel az európai zöld megállapodásra és a digitális átalakulásra, a tagállamok nemzeti energia- és klímaterveivel, valamint a méltányos átállásra vonatkozó tervekkel, amennyiben ezek relevánsak.
- Az eszköz kiegészíti a kohéziós célú helyreállítási segítséget (REACT-EU), amely egyrészt a rövidebb távú válságelhárítási intézkedésekre összpontosul a munkaerőpiac, az egészségügyi ellátás és a kkv-k (likviditás és fizetőképesség támogatása) terén, másrészt pedig a zöld és digitális átállásra irányuló alapvető beruházásokat célozza, hogy a tagállamok gazdaságai azonnali és közvetlen támogatáshoz jussanak. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz olyan beruházásokat és reformokat támogat, amelyek tartós hatást gyakorolnak a tagállami gazdaságok termelékenységére és rezilienciájára.
- A tagállamok nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben feltüntetik az egyéb uniós szakpolitikák keretében kapott vagy tervezett finanszírozást, valamint azt, hogy miként biztosítható ezen eszközök komplementaritása. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében a tagállamoknak történő segítségnyújtásra vonatkozó döntés meghozatala során a kettős finanszírozás elkerülése céljából figyelembe veszik a más uniós alapokból, illetve programokból finanszírozott intézkedéseket. Végezetül a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből pénzügyi hozzájárulásban részesülő beruházásokat és reformokat az európai szemeszter keretében azonosítják, ezáltal biztosítva azok addicionalitását, továbbá elősegítve végrehajtásuk nyomon követését.

Pénzügyi vonatkozások

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek a Next Generation EU által mobilizált pénzügyi kerete 560 milliárd EUR-t tesz ki, amelyből 310 milliárd EUR-t vissza nem térítendő támogatásokra, 250 milliárd EUR-t pedig kölcsönökre különítenek el.

KOHÉZIÓS CÉLÚ ÉS AZ EURÓPAI TERÜLETEKNEK NYÚJTANDÓ HELYREÁLLÍTSI SEGÍTSÉG (REACT-EU)

Célkitűzés: Beruházás rövid távú válságelhárítási intézkedésekbe

Mechanizmus: Elsősorban vissza nem térítendő támogatások

Válsághelyzeti igények és várt hatás

- A kohéziós politika döntő szerepet fog játszani a kiegyensúlyozott helyreállításban, azzal a céllal, hogy elkerülhető legyen a tagállamokon belüli és tagállamok közötti aszimmetriák és különbségek kiéleződése. Segítséget fog nyújtani a Covid19-járvány által legsúlyosabban érintett tagállamoknak és régióknak. Az új REACT-EU kezdeményezés a tagállamoknak biztosított támogatás növelését célozza, és ezáltal betölti az azonnali válaszintézkedések és a hosszabb távú helyreállítás közötti űrt.
- A REACT-EU további finanszírozást kínál a legfontosabb ágazatokban végrehajtott válságelhárításhoz, amire nélkülözhetetlen szükség lesz a zöld, digitális és reziliens helyreállítás alapjainak lefektetéséhez.
- Tevékenysége kiterjed a munkaerőpiacok helyreállítását szolgáló beruházásokra – többek között foglalkoztatási támogatások, csökkentett munkaidős rendszerek és az ifjúsági foglalkoztatásra irányuló intézkedések révén –, az egészségügyi rendszerek támogatására, valamint a kis- és középvállalkozások működő tőkéjéhez nyújtott alapvető likviditástámogatás biztosítására. Ez a támogatás valamennyi gazdasági ágazatban igényelhető, beleértve a súlyosan érintett turizmust és kulturális ágazatot is. Mivel ez utóbbiak a Covid19-válság által leginkább sújtott uniós gazdaságok némelyikében különösen nagy részt képviselnek, a REACT-EU az Unión belüli különbségek fokozódásának tendenciáját is képes lehet ellensúlyozni.
- A további támogatás a válságelhárítási intézkedések részét képező, az európai zöld megállapodással és a digitális átállással kapcsolatos beruházásokra is igénybe vehető, előmozdítva az e területeken a kohéziós programok révén már folyamatban levő, illetve tervezett jelentős beruházásokat.
- A Covid19-járvány szintén súlyosan érinti társadalmunk legkiszolgáltatottabb rétegeit. Éppen ezért a kiegészítő források egy része felhasználható a táplálékhiánnyal és az anyagi nélkülözéssel küzdő emberek támogatására.

Végrehajtás

- A 2014–2020. évi kohéziós politikai programok teljeskörűen működnek. Rugalmasan hozzáigazíthatók az igényekhez, ami még inkább igaz a koronavírus-reagálási beruházási kezdeményezés intézkedéscsomagjaiban bevezetett módosításoknak köszönhetően. 2023 végéig változatlanul hozzájárulást biztosítanak a támogatható projektek költségeihez.
- A REACT-EU keretében a jelenlegi kohéziós programok kiegészítő támogatáshoz jutnak a 2020., 2021. és 2022. évi kulcsfontosságú válságelhárítási intézkedések tekintetében. Az

új kötelezettségvállalások végrehajtására a tagállamok által benyújtott és a Bizottság által elfogadott programmódosítások vagy új, célzott programok révén kerül sor.

- A kiegészítő forrásokat a válság gazdasági és társadalmi hatásának súlyossága és a tagállamok relatív jóléte alapján fogják elosztani. A koronavírus-reagálási beruházási kezdeményezés keretében bevezetett további rugalmasság változatlanul megmarad. Ez magában foglalja az egyszerűsített eljárásokat, a különböző alapok, illetve régiókatégoóriák közötti forrásátcsoportosítás lehetőségét, valamint a társfinanszírozási szabályok lazítását, megteremtve a teljes mértékben az uniós költségvetésből való finanszírozás lehetőségét.

Az uniós és a tagállami szakpolitikák kiegészítése

- A REACT-EU kiegészíti a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt és a meglévő kohéziós politikai támogatást. Tevékenysége egyrészt a rövidebb távú válságelhárítási intézkedésekre összpontosul a munkaerőpiac, az egészségügyi ellátás és a kkv-k (működő tőkéhez nyújtott likviditástámogatás) terén, másrészt pedig a zöld és digitális átállásra irányuló alapvető beruházásokat célozza, hogy azonnali és közvetlen módon nyújtson segítséget a tagállami gazdaságoknak, míg a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz olyan beruházásokat és reformokat támogat, amelyek tartós hatást gyakorolnak a tagállami gazdaságok termelékenységére és rezilienciájára.
- A REACT-EU egyúttal a 2021 és 2027 közötti jövőbeli kohéziós politikai programokra vonatkozó javaslatokat is kiegészíti. Jelenleg folyik ezen javaslatok kiigazítása annak érdekében, hogy kiterjedtebb támogatást biztosítsanak a beruházásokhoz olyan területeken, mint a nemzeti egészségügyi rendszerek rezilienciája, olyan ágazatokban, mint a turizmus és a kultúra, vagy éppen az ifjúsági foglalkoztatás, az oktatás, a készségfejlesztés, valamint a gyermekszegénységgel szembeni küzdelem támogatása tekintetében. Egyúttal biztosítani fogják a kis- és középvállalkozások megfelelő támogatását. Nagyobb mértékű rugalmasságot vezetnek be továbbá a különböző alapok közötti forrásátcsoportosítást illetően, és új rendelkezések révén lehetővé teszik a szűkséghelyzetekben való gyors reagálást. A nemzeti kohéziós juttatások 2024-ben esedékes felülvizsgálata a legfrissebb nemzeti és regionális statisztikai adatokat alapul véve megfelelő kiegészítő támogatást fog biztosítani a leginkább rászoruló tagállamoknak és régióknak.

Pénzügyi vonatkozások

- A REACT-EU 55 milliárd EUR összegű forrással rendelkezik, amely összeget 2020-ban, 2021-ben és 2022-ben kell lekötöni.

INVEST EU (A STRATÉGIAI BERUHÁZÁSI ESZKÖZZEL EGYÜTT)

Célkitűzés: Beruházások mozgósítása a helyreállítás és a hosszú távú növekedés támogatása érdekében, valamint egy új, a stratégiai európai értékláncokba történő beruházásokat előmozdító eszköz létrehozása

Mechanizmus: Költségvetési garancia nyújtása

Válsághelyzeti igények és várt hatás

- Az InvestEU program egyedülállóan alkalmas arra, hogy sürgősségi finanszírozást nyújtson, és támogassa az uniós szakpolitikákat a mély gazdasági válságból való kilábalás során. Ezt az Európai Stratégiai Beruházási Alap és a pénzügyi eszközök – az InvestEU előfutárai – végrehajtása során a legutóbbi pénzügyi válság kapcsán szerzett tapasztalatok is igazolják.
- A jelenlegi válságban a pénzügyi források piaci elosztása nem teljesen hatékony, és az észlelt kockázatok jelentősen visszavetik a magánberuházásokat. A mély bizonytalanság hátrányosan érinti a pénzügyi piaci információk minőségét, valamint azt, hogy a hitelezők képesek-e megítélni a vállalkozások és a beruházási projektek életképességét. Mérséklő intézkedések hiányában ez a helyzet a magánberuházási projektekkel szemben általános kockázatkerülést idézhet elő, és hitelszűkéhez vezethet. Ilyen körülmények között különösen értékes az InvestEU fő sajátossága, hogy a magánfinanszírozás bevonása érdekében kockázatmentesíti a projekteket, amit ki kell használni.
- A továbbfejlesztett InvestEU program képes lesz döntő fontosságú támogatást nyújtani a vállalkozásoknak a helyreállítás szakaszában, ugyanakkor pedig biztosítani fogja, hogy a befektetők kiemelten összpontosítsanak az Unió közép- és hosszú távú szakpolitikai prioritásaira, például az európai zöld megállapodásra és a digitalizációban rejlő kihívásokra. A program növelni fogja az Európai Beruházási Bank Csoport és a nemzeti fejlesztési bankok kockázatvállalási kapacitását a gazdasági helyreállítás támogatása érdekében.
- A program további megerősítéseként létrejön a stratégiai beruházási eszköz, amely az Unió stratégiai menetrendjével és a Bizottság által előterjesztett új iparstratégiával összhangban a reziliens értékláncok kiépítésére fog összpontosítani. Az ilyen projektek közé tartozhatnak a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek vagy a például a gyógyszeriparban végrehajtott, hasonló jellemzőkkel rendelkező projektek.
- Ez a fajta eszköz különösen fontos a válság utáni helyzetben, mivel előfordulhat, hogy egyes tagállamok nem rendelkeznek az ilyen projektek állami támogatás útján történő finanszírozásához szükséges pénzügyi eszközökkel, miközben számos projekt a határokon átívelő jellege miatt eleve európai szintű megközelítést igényel. Az új eszköz segíteni fog e nehézségek leküzdésében.

Végrehajtás

- A társjogalkotók már megállapodtak az InvestEU négy szakpolitikai keretének jellemzőiről, de azok finanszírozási kapacitását emelni fogják. Ennek megfelelően az Európai Beruházási Bank Csoport és más végrehajtó partnerek finanszírozási kapacitása is növekedni fog.
- Az új stratégiai beruházási eszköz az InvestEU Alap ötödik kerete lesz, és a helyreállítási csomag fontos részét fogja képezni. Az eszköz Unió-szerte támogatja majd az erős és reziliens értékláncok létrehozását és fejlesztését. Azáltal, hogy az uniós értékláncokat célozza meg, az eszköz növeli az uniós gazdaság stratégiai autonómiáját, miközben a stratégiaiilag fontos vállalatok számára EU-n belüli forrásokat biztosít a fellendüléshez és a növekedéshez. Az eszköz az Európai Unióban letelepedett és működő azon vállalatokra irányul, amelyek stratégiai jelentőségű tevékenységet folytatnak olyan területeken, mint a kritikus infrastruktúra és technológiák vagy a kritikus egészségügyi ellátás. Emellett támogatja a stratégiai értékláncokat, például az intelligens egészségügy, a dolgok internetének ipari alkalmazása, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású ipar és a kiberbiztonság területén. Az ilyen műveletek eredendően kockázatosabbak lehetnek a Covid19-válság utáni üzleti környezetben, mivel a projektgazdák jobban ki vannak téve a keresleti vagy kínálati oldali kockázatoknak. A hosszú távú beruházások ezért meghatározó szerepet fognak játszani a stratégiai jelentőségű projekteket végrehajtó vállalkozások megerősítésében.

Az uniós és a tagállami szakpolitikák kiegészítése

- A stratégiai beruházási eszköz kiegészíti az Európai Stratégiai Beruházási Alap keretében javasolt Fizetőképesség-támogatási Eszközt. A Fizetőképesség-támogatási Eszköz azonnali és ideiglenes eszköz, amely a Covid19-válság által leginkább érintett vállalkozások fizetőképességi szükségleteit hivatott támogatni, és célja, hogy válságreagálási intézkedésként helyreállítsa tőkepozíciójukat.
- A stratégiai beruházási eszköz előrettekintőbb megközelítést alkalmaz, és a válság utáni piacok kiépítését segíti azzal, hogy a támogatást az egységes piac kulcsfontosságú értékláncaiban a stratégiai autonómia elérése szempontjából releváns projektekre összpontosítja azáltal, hogy támogatja az uniós projektek határokon átnyúló beruházások révén történő bővítését.

Pénzügyi vonatkozások

- A Next Generation EU Eszközből a meglévő szakpolitikai keretekhez biztosított 15,3 milliárd EUR, illetve a stratégiai beruházási eszközhöz biztosított 15 milliárd EUR kiegészítő pénzügyi hozzájárulás révén az InvestEU program teljes keretösszege 30,3 milliárd EUR-ra emelkedik. Ez 72 milliárd EUR-nak megfelelő garanciaszintet tesz lehetővé, így a teljes beruházási szint elérheti a 400 milliárd EUR-t.

FIZETŐKÉPESSÉG-TÁMOGATÁSI ESZKÖZ

Célkitűzés: Magánforrások mozgósítása a válsággal sújtott életképes vállalkozások fizetőképességének támogatásához

Mechanizmus: Költségvetési garancia feltöltése

Válsághelyzeti igények és várt hatás

- Jelenleg a vállalkozások komoly likviditási támogatást kapnak a válságidőszak átvészeléséhez. Ezek a támogatások elsődlegesen a nemzeti költségvetésekből származnak, folyósításuk pedig a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben a gazdaságban nyújtott ideiglenes állami támogatások számára létrehozott kerettel összhangban történik. A válság következtében azonban egyre több olyan vállalkozás szembesül fizetőképességi problémákkal, amely egyébként életképes lenne, és sokuk számára a likviditási támogatás nem elegendő. Ez részben azzal függ össze, hogy a likviditási támogatás jellemzően kölcsönöket jelent, amelyek tovább ronthatják a vállalkozások mérlegét, figyelemmel arra is, hogy az elmúlt években számos vállalkozásnak folyamatosan nőtt a tőkeáttétele. Ez azt jelenti, hogy az EU-ban sok vállalkozás viszonylag ingategy pénzügyi helyzetben volt a válság kitörésekor, és a recesszió mélyülésével arra lehet számítani, hogy e vállalkozások nyereségessége és tőkepozíciója gyors romlásnak indul.
- Az előzetes becslések szerint abban az esetben, ha a tavaszi előrejelzés alapforgatókönyve érvényesül, a 20 főnél több munkavállalót foglalkoztató vállalkozások összes vesztesége az év végéig 720 milliárd EUR-ra nőhet. A stresszforatókönyv szerint ez a mutató az 1,2 billió EUR-t is elérheti. A vállalkozások a veszteségeket részben a likvid eszközök és a forgótőke segítségével kompenzálhatják, de sok esetben ez a puffer nem lesz elegendő. A becslések szerint a 20 főnél több munkavállalót foglalkoztató vállalkozások mintegy 35–50%-a szembesülhet az év végéig forgótőkehiánnyal, függően attól, hogy a központi vagy a stresszforatókönyv érvényesül-e. Ez azt jelenti, hogy a kedvezőtlenebb forgatókönyv érvényesülése esetén akár 260 000 európai vállalkozás is szembesülhet finanszírozási hiánnyal, az érintett munkahelyek száma pedig mintegy 35 millió lehet. Általában véve a legtöbb európai ipari ökoszisztéma komplex ellátási láncokon alapul, amelyek gyakran több tagállamra is kiterjednek az egységes piacon belül. Intézkedések nélkül ez a tőkehiányos helyzet tartósan kevés beruházást és magas munkanélküliséget eredményezhet. A tőkehiány hatásai a különböző ágazatokban, ipari ökoszisztémákban és tagállamokban eltérőek lesznek, ami az egységes piacon belüli különbségek fokozódását idézheti elő, miközben maradandó károsodást okozhat gazdaságunk termelési potenciáljában és a recesszióból való felépülésre való képességében.
- A Fizetőképesség-támogatási Eszköz egy új, a Európai Stratégiai Beruházási Alap keretében létrehozott ideiglenes eszköz, amelynek célja annak megelőzése, hogy masszívan tőkehiányos helyzet alakuljon ki, és életképes vállalkozások tömegesen ellehetetlenüljenek a Covid19-válság hatására. Olyan forrásokat fog mozgósítani a magánszektorban, amelyek segítséget adnak az életképes európai vállalkozások számára a fizetőképességi problémáik kiküszöböléséhez. Az eszköz ideiglenes, és kizárólag és szigorúan csak a Covid19-válság hatásainak kezelésére szolgál.

- Egyes tagállamokban az állam képes lesz arra, hogy támogassa az érintett vállalkozásokat. Máshol az állam csak kisebb mértékben tud beavatkozni a folyamatokba. A Covid19-világjárvány gazdasági hatásai szintén tagállamonként eltérőek. Intézkedések nélkül ezek a különbségek a versenyfeltételek tartós torzulását okozzák, és tovább mélyítik az Unión belüli gazdasági különbségeket. A Fizetőképesség-támogatási Eszköz ellensúlyozni fogja ezeket a torzulásokat, és támogatja az egységes piac zavartalan működését.

Végrehajtás

- A Fizetőképesség-támogatási Eszköz uniós garanciát nyújt az Európai Beruházási Bank Csoport számára ahhoz, hogy az általa mozgósított magántőke segítségével a Covid19-válság által sújtott jogosult vállalkozások támogatáshoz jussanak.
- Annak biztosítása mellett, hogy a kezdeményezésnek minden tagállam és minden ágazat hasznát lássa, az uniós garancia elsősorban azokba a tagállamokba és ágazatokba fog kerülni, amelyeket gazdasági szempontból a legnagyobb mértékben sújtott a Covid19-válság, valamint azon tagállamok vállalkozásaihoz, amelyekben csak korlátozott mértékben hozzáférhetőek a fizetőképesség fenntartását célzó állami támogatások.
- Az Európai Beruházási Bank Csoport az uniós garanciát arra fogja felhasználni, hogy csökkentse a jogosult vállalkozásokba befektetni kívánó magánbefektetők kockázatait. Ennek érdekében garanciát, illetve forrásokat biztosít a kereskedelmi alapon működtetett befektetési eszközök (magánkezelésben lévő alapok vagy különleges célú gazdasági egységek) számára nyújtott finanszírozáshoz, ezen keresztül pedig magánforrásokat mozgósít e társaságok támogatására. Ennek köszönhetően a jogosult vállalkozások új tőkéhez juthatnak a magánbefektetőktől, ami megerősíti tőkebázisukat, és csökkenti a fizetőképességgel kapcsolatos kockázataikat. Ez a közvetett eljárás biztosítja, hogy kizárólag a befektetési eszközök független kezelői döntenek el, mely vállalkozások jutnak támogatáshoz. A magánszektor potenciális befektetőként való részvétele célzottabb tőkemozgósítást tesz lehetővé, és biztosítja, hogy a források a valóban életképes vállalkozásokhoz kerüljenek.

Az uniós és a tagállami szakpolitikák kiegészítése

- A Fizetőképesség-támogatási Eszköz azonnali és ideiglenes kiegészítése az InvestEU program megerősített kkv-keretének, a kkv-k számára elkülönített megnövelt kohéziós keretösszegnek, az Európai Beruházási Banknál jelenleg létrehozás alatt álló Covid19-garanciaalapnak, valamint az InvestEU program stratégiai beruházási eszközének.
- Az eszköz kiegészíti a néhány tagállam által bevezetett nemzeti szintű szakpolitikai intézkedéseket, és biztosítja, hogy a fizetőképességi támogatás az EU teljes egészében rendelkezésre álljon. Ennek érdekében, hogy biztosítottak legyenek az egyenlő versenyfeltételek és lehetőség legyen a tagállamok által közvetlenül nyújtott támogatásokkal való együttes igénybevitelre, az eszköz alkalmazásának feltételei igazodni fognak az állami támogatási szabályokhoz, miközben kellő hangsúlyt kap az eszköz európai jellege és az alapok kereskedelmi szempontú kezelése is.

Pénzügyi vonatkozások

A 31 milliárd EUR pénzügyi keretösszeg a jelenlegi pénzügyi keret alapján rendelkezésre álló uniós garancia összegét 66 milliárd EUR összeggel növeli meg. Ez a garancia már 2020-tól mintegy 300 milliárd EUR összegű forrás mozgósítását fogja lehetővé tenni.

„AZ EU AZ EGÉSZSÉGÜGYÉRT” PROGRAM

Célkitűzés: Beruházás az egészségvédelembe és az egészségügyi rendszerek ellenálló képességébe

Mechanizmus: Vissza nem térítendő támogatások és közbeszerzés

Válsághelyzeti igények és várt hatás

- „Az EU az egészségügyért” elnevezésű ambiciózus, önálló program a Covid19-válság és a korábbi egészségügyi programok tanulságait fogja hasznosítani. Segíti a szükséges kezelési kapacitások, valamint felszerelés- és gyógyszerkészletek létrehozását, illetve visszaállítását, ezen keresztül pedig az egészségügy területén előttünk álló kihívások megválaszolását. Az új programra fontos szerep fog hárulni annak biztosításában, hogy Európa felkészülten nézhessen szembe a jövő egészségügyi kockázataival.
- A program célja egy olyan átfogó keret létrehozása az egészségügyi kockázatok kezelése területén, amely kapcsolódik minden más releváns, az egészségüggyel összefüggő EU-programhoz. A program új munkamódszereket határoz meg a nagyobb egészségügyi kockázatokkal szemben meghozandó intézkedések végrehajtásához és az egészségügyi ellenintézkedések és erőforrások rendelkezésre állásának biztosításához.
- A program egyik vonulata az egészségvédelemmel foglalkozik, és szilárd, jogilag megalapozott és pénzügyileg jól alátámasztott keretet hoz létre az EU számára az egészségügyi válsághelyzetekkel kapcsolatos megelőzés, felkészültség és reakálás területén. A keret – azon helyzetek tekintetében, amelyekben az EU-szintű beavatkozás kézzelfogható többletértéket teremt – megerősíti a nemzeti és az EU-szintű veszélyhelyzeti tervezési képességet, és lehetővé teszi a tagállamok számára a közös egészségügyi fenyegetések, köztük különösen a határokon átívelő veszélyforrások együttes kezelését (így az EU-n kívülről begyűrűzőkét is).
- A program egy másik vonulata a hosszú távú globális egészségszemléletet ülteti át a gyakorlatba, és a tagállamok egészségügyi rendszereinek hatékonyabbá és inkluzívabbá tételével, a betegségmegelőzés és a felügyelet, az egészségfejlesztés, a hozzáférés, a diagnosztika és a kezelés, valamint a határokon átívelő egészségügyi együttműködés javításával az egészségügyi ellátórendszerek eredményességét kívánja növelni.
- Az új program a nem fertőző betegségekkel is foglalkozik. Ezekről bebizonyosodott, hogy a Covid19-járványban nagyban felerősítették a mortalitást.
- Mindemellett ambiciózus egyedi kezdeményezések irányulhatnak például meghatározott betegségek felszámolására, így a méhnyakrák és a szezonális influenza előfordulásainak csökkentésére. Ez segít kiküszöbölni az elkerülhető károsodásokat és az elkerülhető költségeket, egyúttal pedig az egészségi egyenlőtlenségeket is mérsékli.

Végrehajtás

- A program az egyébként – például a ritka betegségekkel foglalkozó, jelenleg is működő európai referenciahálózatok keretében, illetve a válságmegelőzés, a válsághelyzetekre való felkészülés és a válságkezelés területén – már folyamatban lévő munkára épül, és a kritikus tömeg elérését, illetve a méretgazdaságosságot hivatott biztosítani. Támogatja a felfelé irányuló konvergenciát, és elősegíti a megelőzést, a gondozás integrálását és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférést.
- A program a megelőzésre, a felkészültségre és a reagálásra kiterjedően egyaránt biztosítja az egészségügyi válsághelyzetek kezeléséhez az operatív támogatás területén szükséges struktúrák és eszközök létrehozásába való folyamatos beruházást, és valódi ágazatközi koordinációt mozdít elő az EU szintjén. A munkavégzés az ECDC-vel, az EMA-val, az EFSA-val és az ECHA-val, a szakértői csoportokkal, az uniós referencialaboratóriumokkal, valamint a nemzetközi szervezetekkel, köztük az Egészségügyi Világszervezettel szoros együttműködésben fog történni.
- A tudományos fórumoktól kapott szaktanácsok alapján „Az EU az egészségügyért” program olyan eszközök stratégiai beszerzését fogja biztosítani, mint a biocid termékek (fertőtlenítőszererek), a tesztekben használt reagensek, a védőfelszerelés, az alapvető gyógyszerek, az orvostechikai felszerelés (például légzéssegítő eszközök vagy komputertomográfok), a diagnosztikai reagensek és más releváns áruk (például fecskendők vagy steril kötszerek). A cél az, hogy a legfontosabb fertőző betegségekkel szembeni küzdelemhez szükséges felszerelés időben biztosítható legyen, és rendelkezésre álljon akkor, amikor a tagállamoknak arra szükségük van. A program emellett ösztönözni fogja az oltóanyagok EU-n belüli fejlesztését, gyártását és alkalmazását, valamint a gyógyszerek és a gyógyszerhatóanyagok, illetve prekursoraik EU-n belüli gyártásának újraindítását.
- Az új program a rescEU kapcsán az Európai Orvosi Hadtest megerősítése érdekében folytatott erőfeszítéseket is segíteni fogja azzal, hogy támogatást nyújt az állandó szakértői csoportok számára. Ennek jegyében – az állategészségügy területén szerzett tapasztalatokból kiindulva – olyan egészségügyi és logisztikai szakértőket, valamint adott esetben orvosokat fog támogatni, akik bármikor mozgósíthatók, és készen állnak arra, hogy bárhol az EU-ban tanácsokkal és szakvéleménnyel szolgáljanak. Az ilyen célú csapatok által használt felszerelés (például mobil laboratóriumok) szintén részesíthető lesz támogatásban.
- A program emellett az egészségügyi infrastruktúra, valamint az orvosi és az állatorvosi laboratóriumi kapacitás területén folytatott EU-szintű együttműködést is támogatni fogja, ideértve az intenzív ellátás lehetőségeivel kapcsolatos információcserét lehetővé tevő európai infrastruktúra létrehozását is. A program továbbá egy olyan egyszerű rendszert is létre fog hozni, amely az egészségügyi rendszerek együttműködése szempontjából egyértelmű uniós hozzáadott értékkel rendelkező termékek, eszközök és szolgáltatások határokon átvéelő közös beszerzését fogja támogatni.
- „Az EU az egészségügyért” program segít további, a Digitális Európa programot kiegészítő forrásokat elkülöníteni az elektronikus egészségügy területén indítandó legfontosabb kezdeményezések finanszírozására, ideértve az egészségügyi ellátás, kutatás és szakpolitikai döntéshozatal területén való felhőalapú és más infrastruktúrán keresztüli adatfelhasználást, valamint az adatintenzív technológiák, például a mesterséges intelligencia alkalmazását is. A program támogatja a távegészségügy egyre nagyobb mértékű használatát, ideértve az európai referenciahálózatok „telemedicina-modelljének”

alkalmazását és megerősítését is. A program segíti az európai referenciaadatok létrehozását és a transznacionális megoldások kialakítását.

- A program a betegségmegelőzést egyebek mellett azzal is elősegíti, hogy – a tagállamok megalapozott szakmai iránymutatását követve, szakpolitikai döntéseik tiszteletben tartása mellett – támogatja a tagállamokat a megelőzés és az egészséges életmód előmozdítása érdekében folytatott szakpolitikáikban. Segíti a különböző szolgálatoknál, az európai ügynökségeknél, valamint az egészségügyhöz kapcsolódó területeken működő nemzeti és nemzetközi szerveknél rendelkezésre álló adatok és információk összegyűjtését és megfelelő megosztását, továbbá előmozdítja a tényalapokon nyugvó bevált betegségmegelőzési és -kezelési módszerek alkalmazását.
- A megelőzéssel kapcsolatos intézkedések a valódi hosszú távú globális egészségszemléleten alapulnak, és magukban foglalják a zoonózisok és a potenciális zoonózisok fejlődésének megértését célzó ismeretanyag gyűjtését és elemzését is.
- A program támogatja a fertőzésmegelőzés és a fertőzések elleni védekezés javítására, a fertőzöttség gyors és pontos tesztelésére és diagnosztizálására, a betegek megfelelő antimikrobiális szerekkel történő kezelésére, valamint az antimikrobiális szerek helytelen és veszélyes alkalmazásának valamennyi szakterületre kiterjedő csökkentésére irányuló intézkedéseket. A program egy további komponense azt fogja biztosítani, hogy az európai egészségpolitika kapcsolódjon a nemzetközi fejlődéshez, és hasznos kiegészítése legyen a regionális és a globális léptékű problémák elleni fellépésnek.

Az uniós és a tagállami szakpolitikák kiegészítése

- Az alapelv az, hogy az új program katalizátorként hasson a bevált és az innovatív módszerekkel, valamint a kutatási projektek eredményeivel kapcsolatos új megközelítésekre azáltal, hogy a teljes körű alkalmazás megkezdése előtt segíti az érintett népességcsoportokon belüli kipróbálásukat és tesztelésüket. Az új program emellett a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel is kölcsönhatásban lesz. Míg az eszköz az új reformokat fogja ösztönözni, „Az EU az egészségügyért” elnevezésű új program a végrehajtás tagállamok közötti koordinációját támogathatja.
- Az új program közvetlenül az egészségügyre fókuszáló eredmények elérésére törekszik. Ezért szinergiákat hoz létre és segít érvényesíteni az egészségügy szempontjait más EU-programokban, például az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Szociális Alap Plusz kapcsán, valamint az Európai horizont keretprogramban, a Digitális Európa programban, az Egységes piac programban és a közös agrárpolitikában. Az új program különösen szorosan kapcsolódik a közvetlen válságreagálási képességekre, valamint a veszélyhelyzetekben szükséges felszerelés és szakemberek készletezésére, mozgósítására és helyszínre juttatására összpontosító rescEU programhoz, amelyet speciális egészségügyi támogatással egészít ki.
- Az új program végrehajtása – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 168. cikkében meghatározott hatáskörmegosztási szabályok tiszteletben tartása mellett – a tagállamokkal együttműködésben fog történni, és a meglévő együttműködési mechanizmusok tapasztalataiból kiindulva a határokon átívelő szempontokra fog összpontosítani.
- Az egészségügy területén működő ügynökségek tevékenységének kiegészítése segítőleg hat a program keretében finanszírozott beruházásokra, ezen keresztül pedig a bevált

módszerek átadására, a felügyeleti protokollok alkalmazására és a kapacitásépítő programokra.

- Az új program emellett szorosan együtt fog működni a majdani rescEU programmal, és ebben az összefüggésben az Unió és a tagállamok által az orvosi erőforrások (gyógyszerek, oltóanyagok, humán erőforrás, felszerelés) rendelkezésre állásának biztosítása érdekében folytatott közös erőfeszítéseket is támogatni fogja.

Pénzügyi vonatkozások

- A Next Generation EU által mozgósított kiegészítő pénzügyi keretösszeg 7,7 milliárd EUR lesz.

UNIÓS POLGÁRI VÉDELMI MECHANIZMUS (rescEU)

Célkitűzés: Az Unió polgári védelmi reagálási képességének megerősítése

Mechanizmus: Vissza nem térítendő támogatások és közbeszerzés

Válsághelyzeti igények és várt hatás

- Az uniós polgári védelmi mechanizmus és a rescEU-képességek megerősítése lehetővé fogja tenni az EU és a tagállamok számára a válsághelyzetekre való jobb felkészülést és az azokra való gyorsabb és rugalmasabb reagálást, különös tekintettel a nagy hatású, gazdaságunk és társadalmaink működésének megzavarására képes válsághelyzetekre, mint amilyen például a Covid19 nyomán kialakult veszélyhelyzet volt. Bár széles hatókörű veszélyhelyzetek és katasztrófák ritkán fordulnak elő, gazdaságunkban és társadalmainkban súlyos és hosszan tartó károkat okozhatnak, ezért sokkal alaposabb tervezést és felkészültséget igényelnek.
- A válság tanulságai alapján a megerősített rescEU-képességeknek lehetővé kell tenniük, hogy az EU megfelelő készletezési kapacitásokat alakítson ki és szerezzen be, és emellett kellő mértékű kijuttatási képességgel (raktárakkal, szállítóeszközökkel, általános logisztikai támogatással) is rendelkezzen.
- A széles hatókörű veszélyhelyzetekre való eredményes és átfogó EU-szintű reagálás biztosításához a rescEU-nak – egyebek mellett a költségvetési és az operatív rugalmasság és egyszerűsítés szempontjából – a lehető legrugalmasabbá kell válnia, és valódi autonómiát kell élveznie az uniós szintű intézkedések meghozatalában azokban az esetekben, amikor a saját helyzetükkel is nehezen megbirkózó tagállamok nem képesek maguk fellépni.
- Emellett a megerősített program által biztosított képességeknek és professzionális logisztikai infrastruktúrának köszönhetően az EU képessé válik arra, hogy mindenféle veszélyhelyzetet kezeljen, köztük az egészségügyi vonatkozásúakat is. Ezáltal az EU olyan mechanizmusokhoz jut, amelyek segítségével:
 - beszerezheti, bérelheti, lízingelheti és készletezheti az azonosított rescEU-képességeket,
 - az EU-n kívülről is mozgósíthat termékeket és szakszemélyzetet, és ezeket az EU-n belül bevetheti,
 - gyorsan szállíthatja a termékeket és a szakszemélyzetet az EU-n belül egyik pontról a másikra, oda, ahol a legnagyobb szükség van rájuk, és nemzetközileg is bevethető szakemberekhez jut mindenfajta katasztrófa esetére (köztük „repülő egészségügyi személyzethez”: szakorvosokhoz, ápolókhoz, járványügyi szakemberekhez, intenzív ellátást nyújtó orvosokhoz, integrált és jól felszerelt sürgősségi segélyszolgálati csoportokhoz),
 - a helyi és az országos kapacitások telítettsége esetén gyorsan átszállíthatja a katasztrófák áldozatait, illetve a betegeket oda, ahol azok a leghatékonyabban

juthatnak intenzív ellátáshoz, ennek érdekében pedig egységes rendszerre szervezheti a tagállamokban rendelkezésre álló ellátólétesítményeket.

- A mechanizmusnak része lesz egy továbbfejlesztett, integrált, a tagállamok számára valós időben hozzáférhető kommunikációs rendszer, amelyen keresztül a megfelelő eszközök bármikor gyorsan aktiválhatók lesznek.
- Mindemellett megerősítést kap a program nemzetközi felkészültségi és reagálási komponense is, tehát a kapacitásokat az EU-n kívül is fel lehet majd használni.

Végrehajtás

- Az EU képes lesz arra, hogy közvetlenül beszerezzen, finanszírozzon és használatba vegyen olyan stratégiai rescEU-képességeket, raktározási és szálláslogisztikai kapacitásokat, illetve egy olyan összekapcsolt veszélyhelyzeti információkezelő infrastruktúrát, amelyek mindenfajta veszélyhelyzetben felhasználhatók és a rescEU keretei között bármikor bevetethetők lesznek. A stratégiai képességek kiegészítik a tagállamok képességeit. Több EU-tagállam területén kell majd őket elhelyezni úgy, hogy a veszélyhelyzeti reagálás szempontjából biztosított legyen a lehető leghatékonyabb földrajzi lefedettség. A be- és kiszállítási, a fuvarozási, valamint a raktározási és a finanszírozási költségeket az EU költségvetése fogja viselni.
- A Bizottságnak képesnek kell lennie arra, hogy beszerezzen, béreljen vagy lízingeljen szállítási kapacitást (többcélú légiszállítási/fuvarozási kapacitás). Ennek segítségével az EU bármilyen veszélyhelyzetre reagálni tudna akár az EU-ban, akár harmadik országokban (ideértve az egészségügyi jellegű beavatkozást is: a katasztrófák áldozatai, betegek, orvosok, európai orvoscsoportok szállítása, emberek hazaszállítása külföldről, a veszélyhelyzeti reagáláshoz szükséges mindenfajta teherszállítmány célba juttatása). A segélyszállítmány-raktározási és a szállítási kapacitást stratégiaileg egyetlen egységként kell kezelni annak érdekében, hogy gyorsítható legyen a helyszíni kijuttatás, és biztosított legyen az ellátási lánc jó működése.
- A bevetés terheinek csökkentése és a késedelmek kiküszöbölése érdekében, amely veszélyhelyzetben rendkívül fontos szempont, az adminisztrációs eljárásokat a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell.
- A rescEU-ra vonatkozó jogszabályi rendelkezések biztosítják a költségvetés rugalmasságát, például a megelőzési és készülségi komponens tekintetében többéves programozást írnak elő, a reagálás terén pedig biztosítják a források azonnali és rugalmas rendelkezésre állását. Ahogyan azt a Covid19-válság bőségesen illusztrálta, a veszélyhelyzetek természetüknél fogva kiszámíthatatlanok, és nem egyenletesen oszlanak el egy adott programozási időszakon belül; amikor azonban bekövetkeznek, sok múlik a reagálás gyorsaságán.

Az uniós és a tagállami szakpolitikák kiegészítése

- Az uniós polgári védelmi mechanizmus és a rescEU-képességek megerősítése központi eleme az integráltabb veszélyhelyzet-kezelésnek. A megerősített európai veszélyhelyzet-kezelési központ operatív szempontból egyablakos ügyintézési pontként fog szolgálni az EU stratégiai kapacitásai számára, és mindenfajta széles hatókörű válsághelyzetben gyors és eredményes reagálást tesz lehetővé.

- A mechanizmus minden tagállamot több ágazatra kiterjedően fog támogatni, és a válsághelyzet típusától függően különböző fajta stratégiai rescEU-képességeket lesz képes rendelkezésre bocsátani. Saját logisztikai képességei elegendőek lesznek ahhoz, hogy a szükséges mértékben a helyzetet kezelni képtelen államokba árut és egészségügyi szakszemélyzetet juttasson, illetve onnan betegeket máshová szállítson, tehát gyors beavatkozása kézzelfogható módon európai uniós hozzáadott értéket fog teremteni.
- Az uniós polgári védelmi mechanizmus rescEU komponense és különösen annak veszélyhelyzeti készletezési funkciója ki fogja egészíteni az egyéb EU-finanszírozású készülségi intézkedéseket. Ez a kiegészítés konkrét kritériumokhoz lesz kötve például az érintett eszközkategóriák tekintetében (speciális termékek, általános szükségletet kielégítő termékek, az elsődleges beavatkozók számára szükséges minőségű termékek stb.).

Pénzügyi vonatkozások

- A Next Generation EU által a rescEU-képességek számára mozgósított kiegészítő pénzügyi keretösszeg 2 milliárd EUR lesz.